

بررسی تأثیر ماساژ بر علائم حیاتی بیماران کومایی بستری در بخش مراقبت‌های ویژه

فاطمه حاجی حسینی^{۱*}، آذر آوازه^۲، نسرین الهی^۳، عبدالعلی شریعتی^۳، دکتر حمید سوری^۴

۱- کارشناس ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بابل، دانشکده پرستاری و مامائی حضرت زینب (س) آمل

۲- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

۳- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اهواز

۴- دکترای اپیدمیولوژی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اهواز

تاریخ دریافت ۸۴/۱۲/۳، تاریخ پذیرش ۸۵/۴/۷

چکیده

مقدمه: تحریک حسی بیماران کومایی، یک اقدام مهم پرستاری جهت تسریع روند افزایش سطح هوشیاری است و تحریک لمسی به ویژه ماساژ یکی از مهم‌ترین تحریکات می‌باشد. پرستار به عنوان فردی که مسئول اجرای این امر است باید اثرات این اقدام را بر بیمار خود بداند. در مورد اثرات این اقدام به ویژه تأثیر آن بر علائم حیاتی (نبض، فشارخون، تنفس) مطالب ضد و نقیضی وجود دارد لذا این مطالعه با هدف بررسی تأثیر ماساژ بر علائم حیاتی بیماران کومایی بستری در بخش مراقبت‌های ویژه انجام شده است.

روش کار: پژوهش حاضر یک کارآزمایی بالینی است. نمونه‌های پژوهش شامل ۱۰۰ بیمار کومایی می‌باشند که به روش مبتنی بر هدف انتخاب و سپس به طور تصادفی در دو گروه شاهد و مورد قرار داده شدند. دو گروه در سن، جنس و نمره گلاسکو با هم جور بودند. گروه آزمون در سه روز متوالی، تحت ۲۰ دقیقه ماساژ دورانی و منظم در نواحی پشت، پاها و دست‌ها قرار گرفتند. علائم حیاتی در گروه آزمون قبل و بلافاصله بعد از مداخله و علائم حیاتی گروه کنترل هم‌زمان با گروه آزمون اندازه‌گیری و ثبت شد. جهت گردآوری داده‌ها از یک چک لیست و فشار سنج ثابت برای همه بیماران استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی (آزمون‌های تی و کای دو) انجام گرفت.

نتایج: یافته‌ها نشان داد مداخله پژوهش (ماساژ)، سبب کاهش معنی‌دار علائم حیاتی شده است (نبض و فشارخون دیاستولیک در هر سه روز $p < 0/05$ ، فشار خون سیستولیک در روز اول و سوم $p < 0/05$ ، تنفس در روز دوم $p < 0/05$).

نتیجه‌گیری: نتیجه این پژوهش، اثر ماساژ را بر علائم حیاتی بیماران کومایی به صورت کاهش معنی‌دار نبض، فشارخون و تنفس نشان داده است که می‌تواند حاکی از ایجاد آرامش و کاهش استرس در آنان باشد.

واژگان کلیدی: ماساژ، علائم حیاتی، بیماران کومایی، بخش مراقبت‌های ویژه

*نویسنده مسئول: آمل، خیابان طالب آملی، کوچه شهید فیاض‌بخش، دانشکده پرستاری تلفن: ۰۲۲۱۹۱۷-۲۲۱-۰۱۲۱ فاکس: ۲۲۵۳۲۸۳

E-mail: sayehgreen@yahoo.com